

2. Боннер А. Т. Традиционные и нетрадиционные средства доказывания в гражданском и арбитражном процессе: монография . – Москва. : Проспект, 2015.- 616 с.
3. Павлова Ю. С. Окремі аспекти допустимості електронних доказів у цивільному процесуальному законодавстві України / Ю. С. Павлова. // Прикарпатський юридичний вісник. – 2017. – №5(20). – С. 85

Гліюпол Інна Михайлівна,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ВПЛИВ РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА АПЕЛЯЦІЙНИЙ ПЕРЕГЛЯД

Реформування судової системи за часів незалежності України, акцентоване на цивільних процесуальних аспектах в сфері апеляційного провадження можна поділити на окремі етапи:

I етап (1991-2001 рр.) – «початковий». Однією з найважливіших реформативних змін, безперечно, було проголошення незалежності України. 28.04.1992 р. Верховною Радою України була прийнята постанова №2296-ХІІ про «Концепцію судово-правової реформи в Україні», головною метою якої було декларування державного суверенітету та проголошення незалежності України. Взявши курс на міжнародні стандарти, в Концепції 1992 р. вперше було сформульовано демократичні ідеї впровадження апеляційного та касаційного способу оскарження судових рішень. Варто наголосити на тому, що в той період діяв Цивільний процесуальний кодекс УРСР, прийнятий 18.07.1963 р., що втратив чинність 01.09.2005 р. Оскільки за часів радянського періоду інститут апеляції був відсутній, такий етап, відносно апеляційного провадження, можна ознаменувати як початковий.

II етап (2001-2005 рр.) – введення апеляційних судів до системи судів загальної юрисдикції та зміна виду апеляції. 21.06.2001 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України». Новелою стало запровадження інституту апеляційного провадження в цивільному процесі України. Тобто цим законом цивільне процесуальне законодавство було приведено у відповідність до положень Конституції

України та було здійснено перехід від радянської касації й наглядового перегляду справ до апеляції, в тому вигляді, який існує і на даний час, звісно з деякими відмінностями. Слідчий процес, що існував багато років поспіль, змінено на змагальний та здійснено перехід від повної апеляції, що існувала до 1917 р., до неповної апеляції, яка діє й сьогодні.

Тому проведення цієї реформи було важливою передумовою оновлення цивільного процесуального законодавства та прийняття 18.03.2004 р. нового Цивільного процесуального кодексу України, який набув чинності 01.09.2005 р. Основними завданнями цивільного судочинства затверджено справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою захисту порушених, невизнаних або оспроюваних прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. Водночас, дещо змінено й процесуальний порядок розгляду справ в апеляційному порядку.

III етап (2005-2016 рр.) – адаптація апеляційного провадження до міжнародних стандартів судочинства. З метою забезпечення відкритості діяльності судів та сприяння однаковому застосуванню законодавства прийнято Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22.12.2005 р., яким створено Єдиний державний реєстр судових рішень, ведення якого покладено на Державну судову адміністрацію України. Важливим кроком цієї віхи реформування стало схвалення Указом Президента України від 12.01.2015 р. Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», що визначає мету, вектори руху та першочергові політико-правові умови становлення та розвитку держави, а також Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, що встановила пріоритети реформування судової влади – системи судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів як на рівні конституційних змін, так і на рівні впровадження першочергових невідкладних заходів, які забезпечать необхідні позитивні зрушення у функціонуванні відповідних правових інститутів взагалі й інституту апеляційного провадження зокрема.

IV етап (2016 р. – по теперішній час) – вдосконалення апеляційного провадження в умовах судової реформи та євроінтеграційних процесів. Прагнення наблизити українське законодавство до європейських стандартів привело до необхідності посилення відповідальності судової влади перед суспільством та утвердження її незалежності, результатом чого стало прийняття Верховною Радою України 22.06.2016 р. Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)». Основною новелою щодо апеляційного провадження є заміна принципу апеляційного оскарження судових рішень на гарантоване право на апеляційний перегляд справи, що є складовою права на судовий захист. Пройшовши всі віхи реформування, законодавець дійшов висновку про необхідність вдосконалення та приведення у єдину форму процесуального законодавства, тому за ініціативою президента України було прийнято Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 р., яким Цивільний процесуальний кодекс України було викладено в новій редакції. Однією з основних новел якої було зміна концепції щодо права на апеляційне оскарження, гарантованим нормами ЦПК України, правом на апеляційний перегляд справи. Однак однією з головних новел цього Закону є запровадження електронного судочинства, що пов'язується із початком функціонування ЄСІТС, а це, у свою чергу, має позитивно вплинути на всю судову систему України.

Стратегія реформування судочинства та правових інститутів, реформування судової системи з метою удосконалення, зокрема, цивільного судочинства та прийняття змін до Конституції України стала необхідністю для утвердження незалежності судової влади та кадрового оновлення суддівського корпусу. Оновлення Основного Закону, перш за все, має сприяти реалізації принципу верховенства права і забезпеченню права на судовий захист незалежним та безстороннім судом, складовою якої є право на апеляційний перегляд справ.